

Innspill til Ekspertutvalget for kommunereformen

Molde, 5. mai 2014

I Møre og Romsdal er det opprettet en tenketank ifbm med kommunereformen etter initiativ fra Fylkesmannen. Medlemmene i tenketanken er representanter fra de tre regionrådene i fylket, KS, leder av rådmannsutvalget og fylkeskommunen i tillegg til Fylkesmannen. Medlemsliste er lagt ved. Formålet med tenketanken er å legge til rette for en god prosess og gjennomføring av kommunereformen i fylket.

Tenketanken i Møre og Romsdal ønsker å gi innspill til Ekspertutvalget på bakgrunn av delrapporten og til det videre arbeidet. Innspillene omhandler viktige tema og utgangspunkt som vi ser i vårt fylke innen demokrati, samfunnsutvikling, økonomi og infrastruktur. Innspillene er listet opp i åtte punkt som kan sees i sammenheng.

1. Innbyggerforståelse

Hvorfor kommunereform? Det er en utfordring å få innbyggerne til å forstå hvorfor en kommunereform er nødvendig. Hvordan skal kommunereformen gi kvalitativt bedre og/eller mer effektive tjenester og være en bedre lokaldemokratisk arena? En slik forståelse er avgjørende for å lykkes med reformen!

2. Styrket lokaldemokrati

Hvordan sikre et aktivt og styrket lokaldemokrati i en ny kommunestruktur med større kommuner? Innbyggere i kommuner som får store reiseavstander må være trygge på at de ikke blir marginalisert, og med like muligheter får delta og engasjere seg i den lokaldemokratiske arenaen.

3. Omlegging av økonomiske virkemidler

En ny inntektsmodell må understøtte en ønsket kommunestruktur.

4. Samfunnsutvikling = regionutvikling

Samfunnsutvikling i Møre og Romsdal må bygge på kraften i og rundt byene. En må sette byene i stand (økonomisk) til å være en regional pådriver. Med å antyde en størrelse på 15.000 – 20.000 innbyggere kan det være en fare for at byene i Møre og Romsdal kan lene seg litt tilbake i og med at de er store nok allerede. I det videre arbeidet må det legges betydelig vekt på byenes rolle som regionale samfunnsutviklere og pådrivere, og i enda større grad vektlegge kriteriet; «dagens naturlige bo- og arbeidsmarked» i det videre arbeidet med kommunereformen.

5. Hvordan unngå «byskrekken»?

Små landkommunene er ofte skeptisk til sammenslåing med bykommunene. De er redd for å bli «spist opp». Areal og folketall er en utfordring på forskjellige måter rundt om i landet. Vi vedlegger to lysark som viser 36 kommuner i Møre og Romsdal sortert etter folketall og deretter sortert etter areal. Det viser åpenbart at kommuner som for eksempel Ålesund som vokser i kraft av sin størrelse har alt for lite areal, mens at kommuner med lavt innbyggertall har meget store areal og utfordringer med store avstander.

6. Infrastruktur som gulrot

Møre og Romsdal har et fantastisk, men krevende, landskap og natur, med fjord og fjell. Bygging av infrastruktur er et høyst aktuelt virkemiddel i Møre og Romsdal og «olje i maskineriet» for å legge til rette for godt fungerende kommuner etter reformen.

7. Mer rammestyring – flytting av ressurser fra staten m.m.

Skisserte endringer i oppgaver og ansvar må medføre tilsvarende endringer i ressurser. Statens rolle ovenfor kommunene bør baseres på rammestyring med juridiske og økonomiske virkemidler.

8. Statens må samordne sin egen regionalisering

For å gi reformen legitimitet bør staten se på sin egen regionalisering og flytte arbeidsplasser ut i distriktene, og at regionaliseringen helst bør følge samme mønster/inndeling for alle statlige etater.

Vi håper innspillene vil bidra til det videre arbeidet i Ekspertutvalget og ønsker lykke til med arbeidet fram mot den endelige rapporten 1. desember i år.

Tenketanken for kommunereform i Møre og Romsdal

Medlemmer

Torgeir Dahl	Styreleder Romsdal regionråd (ordfører i Molde kommune)
Britt Rakvåg Roald	Daglig leder i Romsdal regionråd
Ingunn Golmen	Styreleder ORKidé (ordfører Aure kommune)
Monika E. Eeg	Daglig leder Nordmøre næringsråd (sekretæriat for ORKidé)
Bjørn Sandnes	Styreleder Sunnmøre regionråd (ordfører i Haram kommune)
Jan Kåre Aurdal	Daglig leder Sunnmøre regionråd
Gunnar Bendixen	Regiondirektør KS Midt-Norge
Alf Åge Berg	KS
Knut Støbakk	Styreleder KS Midt-Norge (ordfører Giske kommune)
Ole Helge Haugen	Fylkesplansjef fylkeskommunen
Rune Sjørgard	Leder av Rådmannsutvalget (rådmann Volda kommune)
Rigmor Brøste	Assisterende fylkesmann
Sissel Hol	Fylkesmannen
Martin G. Mortensen	Fylkesmannen

Kopi

Kommunene i Møre og Romsdal
Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Vedlegg 1 – Dagens kommunestruktur i folketall

Vedlegg 2 – Dagens kommunestruktur i areal

